

A közbeszerzések alapintézményei

Boros Anita

A kiadvány a KÖFOP-2.1.1-VEKOP-15-2016-00001
„A közszolgáltatás komplex kompetencia, életpálya-
program és oktatás technológiai fejlesztése” című
projekt keretében készült el és jelent meg.

Szerző:

Dr. habil. Boros Anita

Szakmai lektor:

Dr. Antal Kadosa Adorján

Olvasószerkesztő:

Császár-Biró Anna

A kézirat lezárásának dátuma:

2018. június 26.

Kiadja:

© NKE, 2018

Felelős kiadó:

Prof. Dr. Kis Norbert
Dékán

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

TARTALOM

1. Bevezetés	4
2. A közbeszerzés és a közbeszerzések joga	5
2.1. A közbeszerzések hazai szabályozása	5
2.2. A közbeszerzések joga és a közbeszerzések forrásai	6
2.3. A közbeszerzések fogalma	7
3. A közbeszerzési jogviszony	10
4. A közbeszerzési eljárás szabályai dióhéjban	12
5. A közbeszerzések hazai intézményrendszere	17
6. Jogszabálytár	21
7. Irodalomjegyzék	22
Internetes források:	22
Hivatkozott EU irányelvek:	23

1. BEVEZETÉS

A közbeszerzés egy olyan jogterület, amely nagyon fontos szerepet tölt be a közpénzek hatékony felhasználásában és a megfelelő piaci verseny generálásában. Ennek megfelelően elengedhetetlen a megfelelő közbeszerzési jogi szabályozás és a hatékony közbeszerzési jogalkalmazás.

Jelen kiadványunk célja a közbeszerzés alapintézményeinek bemutatása, annak érdekében, hogy az olvasó egy általános betekintést kapjon a közbeszerzés alapfogalmaiba, a közbeszerzési eljárás folyamatába és szervezeti kereteibe.

2. A KÖZBESZERZÉS ÉS A KÖZBESZERZÉSEK JOGA

2.1. A közbeszerzések hazai szabályozása

Ahogy a hatályos közbeszerzési törvényünk is fogalmaz: „Magyarország Országgyűlése a közpénzek hatékony felhasználásának átláthatósága és nyilvános ellenőrizhetőségének biztosítása, továbbá a közbeszerzések során a tisztességes verseny feltételeinek megteremtése érdekében, a helyi kis- és közepes vállalkozások közbeszerzési eljárásokba való bekapcsolódásának, valamint a környezetvédelem és az állam szociális célkitűzéseinek elősegítése céljával – összhangban a közbeszerzések terén Magyarország által kötött nemzetközi szerződésekkel és az Európai Unió irányelveivel” egy önálló törvényt alkotott a közbeszerzések hazai szabályozására.

A közbeszerzések olyan eljárások, amelyek során valamilyen közpénz felhasználására kerül sor, mégpedig jogszabályban meghatározott rendben. Azt, hogy pontosan milyen jellegű, értékű dolgok beszerzése esetén kell ezt a jogilag szabályozott eljárást lefolytatni, nagyon sok tényező befolyásolja. Tananyagunk éppen ezért most arra hivatott, hogy egy általános rálátást, kvázi bevezetést biztosítson mindenki számára, aki most ismerkedik a közbeszerzések jogával, valamint annak is, aki bár a gyakorlatban már foglalkozott közbeszerzésekkel, mégis kicsit más aspektusból szeretné ennek a jogterületnek az alapkérdéseit megvizsgálni.

A közbeszerzések hazai szabályozása nem előzmény nélküli, hiszen például a hadsereg megfelelő élelemmel való ellátása a középkori állami feladatok egyik legnagyobb kihívása volt. A ténylegesen kodifikált közbeszerzési szabályozás azonban egészen a XIX. századig váratott magára, hiszen azok elsőként az úgynevezett iparvédelmi jogszabályok keretében jelentek meg. Ezek között is kiemelés érdemel az 1900-ban kiadott Közszállítási Szabályzat. Sajnálatos módon ezt követően közel száz év volt szükséges ahhoz, hogy a fejlett piacgazdasági modell gyökerei hazánkban is táptalajra leljenek, és elkészüljön az első, immáron modern kori közbeszerzési törvényünk. Első közbeszerzési törvényünket 1995-ben fogadták el, a maga nemében egy igen egyszerű, könnyen értelmezhető jogszabály volt, az uniós csatlakozásunk egyik alapfeltételeként megfogalmazott piacgazdasági és szabad versenyre alapított későbbi modell előfutárának tekinthető.¹ Természetesen az Európai Unió lényegesen előrébb járt már a közbeszerzések szabályozása tekintetében, hiszen a csatlakozásunkat megelőzően az uniós irányelveknek már épp a második generációját fogadták el. Ez természetesen meghatározó volt a hazai jogalkotás számára is, hiszen a csatlakozni kívánó tagállamoknak át kellett ültetniük a saját jogrendszerükbe (vagy legalábbis erre fel kellett készülniük) az említett új uniós jogi szabályozókat, így készült el a következő törvényünk, a 2003. évi CXXIX. törvény. Ez a jogszabály egy igen bonyolult, lépcsőzetes hatálybaléptetési metodikára épülő, nehezen alkalmazható jogszabály volt, így aztán 2010-ben egy újabb törvény követte, a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény. 2014-ben aztán az Európai Unióban három új, a közbeszerzésekre vonatkozó irányelv került elfogadásra, amelyeket a tagállamoknak főszabály szerint legkésőbb 2016. április 18. napjáig, az elektronikus közbeszerzésre vonatkozó részeket a központi beszerző szervek tekintetében 2017. április 18. napjáig, valamennyi ajánlatkérő szervezetre vonatkozóan pedig 2018. október 18. napjáig kell(ett) átültetniük a tagállami jogokba. Ennek

¹ Hazánk a Csatlakozási Szerződés aláírásakor tíz év moratóriumot kapott a teljes piacnyitás jogszabályi feltételrendszerének kidolgozására.

az implementációs kötelezettségnek tett eleget hazánk a közbeszerzésekről szóló **2015. évi CXLI-II. törvénnyel** (a továbbiakban: **Kbt.**).

2.2. A közbeszerzések joga és a közbeszerzések forrásai

A későbbiekben látni fogjuk, hogy a Kbt. pontosan meghatározza, mit is értünk közbeszerzésen a hatályos jogi szabályozás rendszerében. Azt azonban már itt le kell szögeznünk, hogy a közbeszerzések tudományági besorolása nem teljesen egyértelmű, hiszen magáénak vallják a gazdálkodástudományok, a társadalomtudományok és a műszaki tudományok is. Ennek oka, hogy a közbeszerzési folyamat igen összetett: van pénzügyi, gazdasági, államháztartási vonzata, hiszen közpénzből kerül beszerzésre valamilyen dolog (értve most a dolog alatt egy szolgáltatást is, vagy egy építési beruházást) és az ajánlatot tevő piaci szereplő a megfelelő ajánlat elkészítéséhez az üzleti gazdálkodási szabályoknak megfelelően lényegében beárazza azt, amit nagyon leegyszerűsítve a közpénzért cserébe szolgáltat. Természetesen nagyon komoly jogi előírásai vannak a közbeszerzési eljárásnak, sőt vannak olyan részei (például a jogorvoslat vagy a szerződéskötés folyamata), amelyek speciális jogi tudást feltételeznek. Ugyanakkor az a dolog – a Kbt. terminológiájával élve –, beszerzési tárgy, amit az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás során beszerezhet, lényegében bármi lehet egy lézerközponttól a munkaruháig, amelyek pontos meghatározása olykor-olykor sajátos (például műszaki, statikai, geodéziai, építészeti stb.) szakmai tudást igényel. (Lásd ehhez: a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.634/2016/4. sz. ítéletét).² Ebből következően a közbeszerzéseket mi **vegyes szabályozási területnek** tekintjük.

A **hazai közbeszerzési jogforrások** tekintetében kiemelendő, hogy a közbeszerzések szabályozása nem merül ki a Kbt.-ben, sőt az a tendencia fedezhető fel, hogy folyamatosan növekszik az alkalmazandó közbeszerzési szabályozók száma: a Kbt. szabályrendszerét számos **egyéb, alacsonyabb szintű jogszabály** is kiegészíti. Ezek többnyire valamilyen speciális közbeszerzési tárgyra (például építési beruházások) vagy speciális közbeszerzési eljárásra (például elektronikus közbeszerzés) vonatkoznak. Lásd ehhez: <http://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzes-z/#magyar-jogi-hatter>.

Igen figyelemre méltó a hazai közbeszerzések területén a **Közbeszerzések Hatóságának – illetve a Hatóság Tanácsának – jogalkalmazást segítő tevékenysége** is, hiszen egyrészt útmutatóval, elnöki tájékoztatóval, másrészt önálló applikáció formájában naprakész információkkal szolgál, harmadrészt a tudományos, oktatási tevékenysége útján segíti a közbeszerzők tevékenységét. Lásd ehhez: <http://www.kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/#jogalkalmazok-tamogatasa>.

Emellett igen jelentős az Unió aktivitása is az **uniós közbeszerzési szabályozás** területén, tekintettel arra, hogy a közbeszerzések alakulása az Unió belső piacára is hatást gyakorol. Ennek megfelelően az Unió különböző szintű jogszabályokat, főként rendeleteket és irányelveket fogadott el. **Rendeleti szintű** jogforrás például a Bizottság 2017/2365/EU rendelete az uniós értékhatárokról,³ illetve az uniós értékhatárokat elérő közbeszerzések esetében alkalmazandó hirdetményminták lényeges szabályait megfogalmazó, a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetményminták létrehozásáról és az 842/2011/EK végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2015. november 11-i 2015/1986 bizottsági végrehajtási rendelet. Az **irányelvek** közül kiemelendő a közbeszerzésekről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2014/25/EU irányelv a közszolgáltatók közbeszerzéseire irányadó szabályokról a koncessziós szerződésekről szóló 2014. február 26-i 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, illetve az elektronikus számlázás közbeszerzésben történő al-

² Az ítélet PDF formátumban elérhető és letölthető a Pro Bono felületen a tantárgy Döntvénytárából.

³ A 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a szerződés-odaítélési eljárásokra irányadó értékhatárok tekintetében történő módosításáról szóló 2017. december 18-ai 2017/2365/EU bizottsági rendelet.

kalmazásáról szóló 2014. április 16-i 2014/55/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv. Lásd ehhez: [HL L 94., 2014.3.28.](#)

Természetesen a rendeleti és irányelvi szabályok mellett az Európai Bizottság számos soft law területére tartozó dokumentummal is segíti a tagállami jogalkalmazók és jogalkotók közbeszerzési tevékenységét – így például Zöld Könyvek, ajánlások, közlemények formájában. Emellett említést kell tennünk az Európai Unió Bíróságának esetjogáról és jogértelmezési szerepéről is.⁴ Lásd ehhez: <http://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzes-z/#europai-jogi-hatter>.

Az uniós jogforrások mellett a közbeszerzéseknek léteznek **nemzetközi jogi jogforrásai** is: ezek közül a legjelentősebb a Kereskedelemi Világszervezet (World Trade Organization -WTO) létrehozó egyezmény, amelynek 4. melléklete a Megállapodás a kormányzati beszerzésről (Agreement on Government Procurement, rövidítve: GPA) címet viseli. Az Egyezménynek hazánk is részese.

A hazai, vagy más néven nemzeti, az Európai Unió által elfogadott, illetve a nemzetközi jogi jogforrások összességéből áll a közbeszerzések joga.

A közbeszerzések jogának szaknyelvi terminológiája nem egyszerű, különös tekintettel arra, hogy a köznyelvben számtalanszor keverednek a különböző, egymáshoz hasonló fogalmak.

Lényegében a közbeszerzésekkel ellentétes irányú eljárási folyamat a versenyeztetési eljárás, amely során az állami vagyon más részére történő átengedéséről van szó. A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 13. § (1) bekezdése szerint például törvényben, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon tekintetében törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott értékhatár feletti nemzeti vagyon tulajdonját átruházni – ha törvény kivételt nem tesz – csak versenyeztetés útján, az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő részére, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értékarányosságával lehet.

Számos esetben felmerül a pályázati eljárás fogalma is. A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Kptv.) nevesített pályázati eljárásra vonatkozó szabályok az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül odaítélt, természetben vagy pénzben juttatott támogatásokra terjednek ki.

A koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény (a továbbiakban: Koncessziótv.) 1. § (1) bekezdése szerint a törvény a nemzeti vagyonról szóló törvény keretei között állapítja meg az abban meghatározott, kizárólagosan az állam vagy a helyi önkormányzat által végezhető gazdasági tevékenységek gyakorlása időleges jogának koncessziós szerződés keretében történő átengedésének részletes szabályait. A koncessziós szerződés megkötésére – bizonyos, a törvényben meghatározott kivételek mellett – az állam vagy az önkormányzat pályázatot köteles kiírni. Ezzel kapcsolatban kiemeljük, hogy a Kbt. sajátos koncesszió fogalomrendszert használ.

2.3. A közbeszerzések fogalma

A Kbt. 8. § (1) bekezdése szerint „**közbeszerzésnek minősül a közbeszerzési szerződés, valamint az építési vagy szolgáltatási koncesszió e törvény szerinti megkötése. A közbeszerzési szerződés tárgya árubeszerzés, építési beruházás vagy szolgáltatás megrendelése lehet.**”

A közbeszerzési szerződés megkötésére közbeszerzési eljárást, építési vagy szolgáltatási koncesszió megkötésére koncessziós beszerzési eljárást kell lefolytatni.⁵

⁴ Lásd bővebben a www.kozbeszerzes.hu (utolsó letöltés: 2018. június 13.), valamint a www.curia.eu (utolsó letöltés: 2018. június 13.) honlapot.

⁵ Lásd Kbt. 4. § (2) bekezdés.

Tekintsük át a fenti fogalom tényállási elemeit:

A Kbt. olvasatában **közbeszerzési szerződés** a Kbt. szerinti ajánlatkérő által, írásban megkötött, árubeszerzésre, szolgáltatás megrendelésre vagy építési beruházásra irányuló visszerthes szerződés.⁶ Ahogyan láttuk is a közbeszerzési szerződés **tárgya** árubeszerzés, építési beruházás vagy szolgáltatás megrendelése lehet. Ezeket hívjuk a továbbiakban **beszerzési tárgyakk**nak. Noha ezeket az alapfogalmakat a későbbiekben folyamán sokkal részletesebben is áttekintjük, nagyon röviden az általános fogalmak szintjén vizsgáljuk meg mit és értünk azok alatt:

A Kbt. szerint

- az árubeszerzés forgalomképes és birtokba vehető ingó dolog tulajdonjogának vagy használatára, hasznosítására vonatkozó jognak – vételi joggal vagy anélkül történő – megszerzése az ajánlatkérő részéről. Az árubeszerzés magában foglalja a beállítást és az üzembe helyezést is.⁷
- Az építési beruházás a következő valamely munka megrendelése (és átvétele) az ajánlatkérő részéről:
 - a) az 1. mellékletben felsorolt tevékenységek egyikéhez kapcsolódó munka kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt;
 - b) építmény kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt;
 - c) az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építmény bármilyen eszközzel vagy módon történő kivitelezése;⁸
- A **szolgáltatás megrendelése** – árubeszerzésnek és építési beruházásnak nem minősülő – olyan beszerzés, amelynek tárgya különösen valamely tevékenység megrendelése az ajánlatkérő részéről.⁹

A definíciónk másik nagy csoportjába a **koncessziók** tartoznak: közbeszerzési jogi értelemben az építési koncesszió a Kbt. szerinti ajánlatkérő által, írásban megkötött visszerthes szerződés, amelynek keretében az ajánlatkérő a fentiekben már említett építési beruházást rendel meg, és az ajánlatkérő ellenszolgáltatása az építmény hasznosítási jogának meghatározott időre történő átengedése vagy e jog átengedése pénzbeli ellenszolgáltatással együtt, amely együtt jár az építmény hasznosításához kapcsolódó működési kockázatnak a koncessziós jogosult általi viselésével.¹⁰ Ezzel szemben a **szolgáltatási koncesszió** az ajánlatkérő által, írásban megkötött visszerthes szerződés, amelynek keretében az ajánlatkérő valamilyen szolgáltatás nyújtását rendeli meg, az ajánlatkérő ellenszolgáltatása a szolgáltatás hasznosítási jogának meghatározott időre történő átengedése vagy e jog átengedése pénzbeli ellenszolgáltatással együtt, amely együtt jár a szolgáltatás hasznosításához kapcsolódó működési kockázatnak a koncessziós jogosult általi viselésével.¹¹

⁶ Lásd Kbt. 3. § 24. pont.

⁷ Lásd Kbt. 8. § (2) bekezdés.

⁸ Lásd Kbt. 8. § (3) bekezdés.

⁹ Lásd Kbt. 8. § (4) bekezdés.

¹⁰ Lásd Kbt. 8. § (5) bekezdés.

¹¹ Lásd Kbt.8. § (6) bekezdés.

A terminológia elsajátítása érdekében már itt is kiemelnénk, hogy a közbeszerzés tárgyát a Közös Közbeszerzési Szójegyzékre (a továbbiakban: CPV) történő hivatkozással is mindig meg kell adni.¹² Lásd ehhez: <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/kozbeszerzessel-kapcsolatos-rendeletek>.

A későbbiekben látni fogjuk, hogy nagyon sok olyan beszerzési tárgy is létezik, amely jellegénél fogva illeszkedik valamely fent említett csoportba, azonban azokat mégsem kell közbeszerzési eljárásban beszerezni. Ezeket fogjuk **ex lege kivételeknek** nevezni.¹³

¹² Lásd részletesen: <https://simap.ted.europa.eu/hu/web/simap/cpv> (utolsó letöltés: 2018.03.01.).

¹³ Lásd például a Kbt. 9. §.

3. A KÖZBESZERZÉSI JOGVISZONY

Ahogy arra már utaltunk, a közbeszerzési eljárás során létrejön egy szabályozott közbeszerzési jogviszony a közbeszerzés alanyai között. A közbeszerzési jogviszony **tárgya** a Kbt. 1. §-a alapján határozható meg. Eszerint a Kbt. szabályozza a közbeszerzési eljárásokat, valamint a koncessziós beszerzési eljárásokat, és az azokhoz kapcsolódó jogorvoslat szabályait. A közbeszerzési jogviszony **alanyai** ezzel szemben a közbeszerzési főszemélyek, vagyis az ajánlatkérő és az ajánlattevő, a közbeszerzési eljárás **egyéb résztvevői**, amelyek részvétele nem elengedhetetlen a közbeszerzési jogviszony létrejöttéhez, ezért az eljárásbeli részvételük eshetőleges. Ezek között a jogalanyok között létrejön valamilyen, a Kbt. által szabályozott közbeszerzési jogviszony. Emellett léteznek olyan szereplők is, amelyek az eljárás lebonyolításában vesznek részt egyik vagy másik eljárási főszemély mellett, ezeket inkább **eljárás** **közreműködőknek** tekintjük.

A törvényünk általános fogalomrendszerénél maradva a közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezetteknek, vagyis **az ajánlatkérőknek** az alábbi csoportjait különböztetjük meg:

- a) a klasszikus ajánlatkérők elsődlegesen az állam, illetve a különböző közigazgatási szervek, illetve ezek gazdasági társaságai;
- b) az olyan beszerzések esetében, amelyek valamilyen támogatásból (például uniós vagy hazai költségvetési) valósulnak meg, bizonyos feltételek mentén a támogatott szervezetek;
- c) az úgynevezett közszolgáltatók: a törvény alkalmazásában – a közszolgáltató tevékenységének biztosítása céljából lefolytatott beszerzése során – közszolgáltató ajánlatkérő a klasszikus ajánlatkérő, amennyiben az alábbiakban meghatározott közszolgáltató tevékenységet folytatja, vagy ilyen tevékenység folytatása céljából hozták létre
 - ivóvíz előállítás (termelése), szállítása vagy elosztása terén helyhez kötött hálózatok létesítése vagy üzemeltetése közszolgáltatás teljesítésének céljából vagy ilyen hálózatok ivóvízzel történő ellátása,
 - gáz vagy hőenergia, villamos energia előállítás (termelése), szállítása vagy elosztása terén helyhez kötött hálózatok létesítése vagy üzemeltetése közszolgáltatás teljesítésének céljából, vagy ilyen hálózatok gázzal vagy hőenergiával, villamos energiával történő ellátása,
 - vasúti, automatizált rendszerekkel, villamossal, trolibuszsal, autóbusszal vagy drótkötélpályán történő közlekedés terén közszolgáltatást nyújtó hálózatok létesítésével vagy üzemeltetésével kapcsolatos tevékenység,
 - meghatározott földrajzi terület hasznosítása,
 - repülőtér, tengeri-, belvízi- vagy más kikötői létesítmények légi, tengeri- vagy belvízi fuvarozók,
 - illetve személyszállítók rendelkezésére bocsátása céljából,
 - kőolaj vagy földgáz kitermelése céljából, vagy
 - szén vagy más tüzelőanyag feltárása és kitermelése céljából;
 - postai szolgáltatás vagy a postai szolgáltató által nyújtott postai szolgáltatásoktól eltérő szolgáltatás nyújtása (ezek az úgynevezett közszolgáltatói tevékenységek).
- d) a törvényt önként, szerződés útján, vagy jogszabályi kötelezés alapján alkalmazók.

Az ajánlatkérő mellett a jogviszony szükségképpen másik alanya az **ajánlattevő**, aki az a gazdasági szereplő, aki (amely) a közbeszerzési eljárásban ajánlatot nyújt be. Az ajánlattevő a teljesítésébe

bevonhat más szereplőket is a Kbt. előírásainak figyelembe vételével, így például alvállalkozókat. Őket együtt **a közbeszerzési eljárás főszemélyeinek** nevezzük.

Az eljárás **egyéb résztvevői** közé sorolhatjuk az alvállalkozókat és az alkalmasság igazolásában részt vevőket. Az **alvállalkozó** például az a gazdasági szereplő, aki (amely) a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés teljesítésében az ajánlattevő által bevontan közvetlenül vesz részt, kivéve:

- a) azt a gazdasági szereplőt, amely tevékenységét kizárólagos jog alapján végzi,
- b) a szerződés teljesítéséhez igénybe venni kívánt gyártót, forgalmazót, alkatrész vagy alapanyag eladóját,
- c) építési beruházás esetén az építőanyag-eladót.

Emellett szintén az ajánlattevő oldalán jelenhet meg az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezet is, amely nevéből is adódóan az ajánlatkérő általi feltételeknek való megfelelés igazolásában segít az ajánlattevőnek.

A közbeszerzési eljárásnak emellett vannak **egyéb közreműködői** is, például az ajánlatkérő által az eljárással vagy annak előkészítésével kapcsolatos tevékenységbe bevont személy vagy szervezet, vagy akár a bírálóbizottság.

4. A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS SZABÁLYAI DIÓHÉJBAN

Ha egy beszerzési tárgy és az ajánlatkérő a Kbt. hatálya alá tartozik, még nem biztos, hogy közbeszerzési eljárást kell lefolytatni, hiszen azt még a közbeszerzés becsült értéke is meghatározza. Ezt az értéket kell viszonyítani a két egymásra épülő értékhatárhoz. A közbeszerzési jogban két értékhatárt **uniós és nemzeti értékhatárokat** különböztethetünk meg.

Az úgynevezett uniós rezsimre szigorúbb szabályok vonatkoznak, ugyanis az ilyen szabályok hatálya alá azok a beszerzések tartoznak, amelyek elérik az Európai Bizottság által kétévente meghatározott¹⁴ értékhatárt, és néhány kivételtől eltekintve az eljárás megindulásáról tájékoztatni kell az Európai Unió valamennyi tagállamának ajánlattevőit a Kiegészítés az Európai Unió Hivatalos Lapjához című kiadvány online változatán¹⁵ keresztül.

A nemzeti rezsim szabályait a tagállamok állapíthatják meg. Az egyes beszerzési tárgyakra meghatározott nemzeti értékhatárokat hazánkban a költségvetési törvényben minden évben meg kell határozni.¹⁶

A Kbt. 15. § (5) bekezdése szerint a Közbeszerzési Hatóság az egyes beszerzési tárgyak esetében alkalmazandó uniós értékhatárokat, a nemzeti értékhatárokat, valamint a 19. § (4) bekezdés a) pontjában meghatározott értékhatárokat minden év elején közzéteszi honlapján. Lásd ehhez: http://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/77/72/77723137-1b0f-4e80-9d67-9addc3794d70/elnoki_tajekoztato_a_2018_január_1-jetol_hatalyos_ertekhatarokrol_v2_1.pdf.

A közbeszerzés értékén a közbeszerzés megkezdésekor annak tárgyáért általában kért vagy kívánt – általános forgalmi adó nélkül számított – teljes ellenszolgáltatást kell érteni. Ezt hívjuk **becsült értéknek**.¹⁷

Az építési vagy szolgáltatási koncesszió becsült értéke a közbeszerzés megkezdésekor a koncessziós jogosult által a szerződés időtartama alatt várható, a koncesszió tárgyát képező építési beruházásból, illetve szolgáltatás megrendeléséből, valamint az ezekhez kapcsolódó árubeszerzésekből származó teljes – általános forgalmi adó nélkül számított – árbevétel.¹⁸ Lásd ehhez: http://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/1d/1b/1d1ba786-a91c-430f-a1a5-edd393a6d664/tu_20161221_rezsekre_bontas_tilalma.pdf.

Amennyiben közbeszerzési eljárás lefolytatása szükséges, azt az ajánlatkérő a Kbt.-ben meghatározott szabályok szerint köteles lefolytatni.

A Kbt. lényegében a közbeszerzési eljárás egyes etapjait szabályozzák. Ha nagyon le akarjuk egyszerűsíteni az eljárást, lényegében arról van szó, hogy az ajánlatkérő felhívására a piaci szereplők ajánlatot tesznek, akik közül az ajánlatkérő kiválaszt egy nyertest és megkötí vele a szerződést. Ennek a folyamatnak a leképeződéseként a Kbt. az Első Részben szól az általános rendelkezésekről, amelyeket valamennyi eljárás során alkalmazni kell, majd bemutatja a két eljárási rezsim, az uniós és a nemzeti rezsim szabályait. Az uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárásokra a Második Részt, az ezek alatti és egyben a nemzeti értékhatárokat elérő értékű közbeszerzési

¹⁴ Lásd a Bizottság 2017/2365/EU rendeletét a 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a szerződés-odaítélési eljárásokra irányadó értékhatárok tekintetében történő módosításáról.

¹⁵ Tenders Electronic Daily (rövidített elnevezéssel: a TED).

¹⁶ A Közbeszerzési Hatóság közzétette a 2018. évre vonatkozó uniós és nemzeti értékhatárokról szóló Elnöki tájékoztatót (megjelent a KÉ 2018. évi 7. számában 2018. január 10-én). Lásd ehhez: www.kozbeszerzes.hu

¹⁷ Lásd Kbt. 16. § (1) bekezdés.

¹⁸ Lásd Kbt. 20. § (1) bekezdés.

eljárásokra a Harmadik Részt alkalmazva kell eljárni, kivéve, ha a Kbt. másként rendelkezik. Jogszerűen jár el ugyanakkor az ajánlatkérő akkor is, ha a törvény valamely közbeszerzés megvalósítására a Harmadik Rész alkalmazását rendeli, az ajánlatkérő azonban a Második Rész szabályait alkalmazva folytatja le a közbeszerzési eljárást.

A nemzeti rezsím szabályai annyiban fognak különbözni az uniós rezsím szabályaitól, hogy az ajánlatkérő két lehetőség között választhat:

- az általa szabadon kialakított eljárás szerint folytatja le a közbeszerzési eljárást, vagy
- a törvény Második Részében meghatározott, uniós rezsímre vonatkozó szabályok szerint jár el a Kbt. Harmadik Részében meghatározott eltérésekkel.

A közbeszerzések során is nagyon fontos **az eljárás megfelelő előkészítése**: ez a folyamat nyilván pénzügyi tervezés mellett specifikus közbeszerzési előkészítést is jelent. Az általános szabályok szerint mindenekelőtt az ajánlatkérő köteles meghatározni a közbeszerzési eljárásai előkészítésének, lefolytatásának, belső ellenőrzésének felelősségi rendjét, a nevében eljáró, illetve az eljárásba bevont személyek, valamint szervezetek felelősségi körét és a közbeszerzési eljárásai dokumentálási rendjét, összhangban a vonatkozó jogszabályokkal. Többnyire ez a közbeszerzési szabályzat formájában történik.

Nagyon fontos emellett annak hangsúlyozása is, hogy a közbeszerzési eljárás az írásbeliség elvére épül. Ennek megfelelően a közbeszerzési eljárás fontos elemei az úgynevezett **közbeszerzési dokumentumok**. A Kbt. szerint közbeszerzési dokumentum: minden olyan dokumentum, amelyet az ajánlatkérő a közbeszerzés vagy a koncesszió tárgya, illetve a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás leírása vagy meghatározása érdekében hoz létre, illetve amelyre ennek érdekében hivatkozik, így különösen az eljárást meghirdető hirdetmény, az eljárást meghirdető felhívásként alkalmazott előzetes tájékoztató, műszaki leírás, ismertető, kiegészítő tájékoztató, javasolt szerződéses feltételek, a gazdasági szereplők által benyújtandó dokumentumok mintái, részletes ártáblázat vagy árazatlan költségvetés.¹⁹

Az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési dokumentumokat a gazdasági szereplők számára elektronikus úton – a regisztrálási adatok megkérésének kivételével – korlátlanul és teljes körűen, térítésmentesen hozzáférhetővé tenni.

Az eljárás valamilyen, az eljárás típusához igazodó hirdetménnyel indul, és – ahogy láttuk – az ajánlatkérő köteles minden közbeszerzési dokumentumot a piaci szereplők rendelkezésére bocsátani. Ezek alapján a dokumentumok alapján fognak tudni tájékozódni a piaci szereplők és egyúttal eldönteni azt is, hogy kívánnak-e ajánlatot tenni vagy sem.

Az ajánlatkérő főszabály szerint hirdetmény útján köteles közzétenni **a közbeszerzési eljárást megindító felhívását**. A közbeszerzési eljárást megindító felhívás a közbeszerzési eljárás egyes fajtáira irányadó szabályok szerint ajánlati felhívás, részvételi felhívás, ajánlattételi felhívás vagy közvetlen részvételi felhívás lehet.

A piaci szereplő akkor válik ajánlattevővé, ha ajánlatot tesz. Az ajánlattétel azonban nem csak egy üzleti döntés, hiszen nem minden piaci szereplő fog tudni részt venni az eljárásban. Az ajánlattevő, aki akkor tud ajánlatot tenni, ha megfelel bizonyos követelményeknek. Az ajánlatkérő **alkalmassági követelményeket** határozhat meg az ajánlattételhez megkövetelt:

- gazdasági és pénzügyi helyzetre;
- műszaki és szakmai alkalmasságra;
- ha a szerződés teljesítéséhez szükséges, a gazdasági szereplő letelepedése szerinti ország nyilvántartásában való szereplésre, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezésre vonatkozó feltételek előírásával. Ezeket hívjuk **alkalmassági követelményeknek**.²⁰

¹⁹ Lásd Kbt. 3. § 21. pont.

²⁰ Lásd Kbt. 65. §.

Lásd ehhez: http://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/e6/39/e639ea47-f6aa-479c-b73c-22cbe-8f90d73/tu_20161221_alkalmassagi_feltetelek.pdf.

Emellett vannak olyan körülmények is, amelyeket az ajánlatkérőnek vizsgálnia kell annak érdekében, hogy csak olyan ajánlattevő vehessen részt az eljárásban, aki vélhetően képes lehet az eljárásbeli részvételre és megfelelő ajánlattételre. Ezek lesznek az úgynevezett **kizárási okok**, melyeket a Kbt. tételesen felsorol. Az eljárásban például nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki a Kbt.-ben nevesített bűncselekmények valamelyikét elkövette, és a bűncselekmény elkövetése az elmúlt öt évben jogerős bírósági ítéletben megállapítást nyert, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól nem mentesült.²¹

Az **ajánlatot** az ajánlattevőnek az ajánlati felhívásban, valamint a dokumentumokban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelően kell elkészítenie és benyújtania. Az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok megfelelnek-e az ajánlati- (ajánlattételi-), vagy több szakaszból álló eljárás esetén a részvételi és ajánlattételi felhívásban, a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

Az ajánlatkérő már az eljárást megindító felhívásban köteles meghatározni azt a szempontot vagy szempontokat, amelyek alapján a számára – az adott esetben szociális, társadalmi és környezetvédelmi szempontból is – gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot kiválasztja (**értékelési szempontok**).

Értékelési szempontként alkalmazhatóak:

- a legalacsonyabb ár;
- a legalacsonyabb költség, amelyet az ajánlatkérő által meghatározott költséghatékonysági módszer alkalmazásával kell kiszámítani; vagy
- a legjobb ár-érték arányt megjelenítő olyan – különösen minőségi, környezetvédelmi, szociális – szempontok, amelyek között az ár vagy költség is szerepel.
- A legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontok vonatkozhatnak különösen az alábbiakra:
- minőség, műszaki érték, esztétikai és funkcionális tulajdonságok, valamennyi felhasználó számára való hozzáférhetőség, hátrányos helyzetű munkavállalók alkalmazása és egyéb szociális, környezetvédelmi és innovatív tulajdonságok, forgalmazási feltételek, vevőszolgálat és műszaki segítségnyújtás, pótalkatrészek biztosítása, készletbiztonság, a teljesítés időpontja, időszaka;
- a szerződés teljesítésében részt vevő személyi állomány szervezettsége, képzettsége és tapasztalata, ha a személyzet minősége jelentős hatással lehet a szerződés teljesítésének színvonalára.

Az ajánlatkérő főszabály szerint köteles a legalacsonyabb költség vagy a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontok alkalmazására és csak akkor választhatja a legalacsonyabb ár egyedüli értékelési szempontját, ha az ajánlatkérő igényeinek valamely konkrétan meghatározott minőségi és műszaki követelményeknek megfelelő áru vagy szolgáltatás felel meg, és a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az adott esetben további minőségi jellemzők nem, csak a legalacsonyabb ár értékelése szolgálja. Nem alkalmazhatja viszont a legalacsonyabb ár szempontját egyedüli értékelési szempontként tervezési, mérnöki és építészeti szolgáltatások, valamint építési beruházások esetében.²² Lásd ehhez: a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság **12.K.27.132/2016/15. számú ítéletét**.²³

Az ajánlatkérő legalább háromtagú bírálóbizottságot köteles létrehozni az ajánlatok elbírálására és értékelésére. A bírálóbizottság írásbeli szakvéleményt és döntési javaslatot készít az eljárást lezáró

²¹ Lásd Kbt. 62. §.

²² Lásd Kbt. 76-77. §.

²³ Az ítélet PDF formátumban elérhető és letölthető a Pro Bono felületen a tantárgy Döntvénytárából.

döntést meghozó személy vagy testület részére.²⁴ Az eljárás nyertese az az ajánlattevő, aki az értékelési szempontok szerint a legkedvezőbb ajánlatot tette és ajánlata érvényes.²⁵

Az ajánlatkérő az ajánlatok és a részvételi jelentkezések elbírálásának befejezésekor köteles az ajánlattevőt vagy a részvételre jelentkezőt írásban, úgynevezett írásbeli összegezés formájában tájékoztatni az eljárás vagy az eljárás részvételi szakaszának eredményéről, az eljárás eredménytelenségéről, az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező ajánlatának, illetve részvételi jelentkezésének érvénytelenné nyilvánításáról, valamely gazdasági szereplő kizárásáról, valamint ezek részletes indokáról, az erről hozott döntést követően a lehető leghamarabb, de legkésőbb három munkanapon belül.²⁶

Ez után kerül sor a **szerződés megkötésére** a nyertes ajánlattevővel.

A fenti általános eljárási szabályokon túl a Kbt. meghatároz számos eljárástípust is, amelyek közül az ajánlatkérő a törvény keretei között választhat: eszerint a közbeszerzési eljárás:

- **nyílt eljárás,**
- **meghívásos eljárás,**
- **innovációs partnerség,**
- **tárgyalásos eljárás,**
- **versenypárbeszéd,**
- **hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás lehet.**

A közbeszerzési eljárás során nem lehet áttérni egyik eljárási fajtáról a másikra.

Tárgyalásos eljárás, versenypárbeszéd és hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás csak a Kbt.-ben meghatározott feltételek fennállása esetén folytatható le. Az innovációs partnerség a törvényben meghatározott célra alkalmazható.

A **nyílt eljárás** olyan, egy szakaszból álló közbeszerzési eljárás, amelyben minden érdekelt gazdasági szereplő ajánlatot tehet.²⁷

A **meghívásos eljárás** ezzel szemben olyan, két szakaszból álló közbeszerzési eljárás, amelynek első, részvételi szakaszában az ajánlatkérő a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítésére való alkalmasságáról vagy alkalmatlanságáról dönt. Az eljárás második, ajánlattételi szakaszában csak az ajánlatkérő által alkalmasnak minősített és ajánlattételre felhívott részvételre jelentkezők tehetnek ajánlatot. A meghívásos eljárásban nem lehet tárgyalni. Az ilyen eljárás részvételi felhívással indul.²⁸

A **versenypárbeszéd** olyan közbeszerzési eljárás, amelyben az ajánlatkérő az általa kiválasztott részvételre jelentkezőkkel párbeszédet folytat a közbeszerzés tárgyának, a szerződés típusának és feltételeinek pontos meghatározása érdekében, majd ajánlatot kér.

A versenypárbeszéd három szakaszra tagolódik: a részvételi szakaszra, a párbeszédre, illetve az ajánlattételi szakaszra.

Az ajánlatkérő versenypárbeszédet akkor alkalmazhat, ha a közbeszerzés tárgyára vonatkozó közbeszerzési műszaki leírás meghatározására nem, vagy nem a nyílt, illetve meghívásos eljárásban szükséges részletességgel képes, vagy pedig a szerződés típusának vagy jogi, illetve pénzügyi feltételeinek meghatározására nem, vagy nem a nyílt, illetve meghívásos eljárásban szükséges részletességgel képes.²⁹

Az **innovációs partnerség** olyan sajátos közbeszerzési eljárás, amelynek célja egy innovatív termék, szolgáltatás vagy építési beruházás kifejlesztése, és az ennek eredményeként létrejövő áruk, szolgáltatások vagy építési beruházások ezt követő beszerzése.

²⁴ Lásd Kbt. 27. § (4) bekezdés.

²⁵ Lásd Kbt. 77. § (4) bekezdés.

²⁶ Lásd Kbt. 79. § (1)-(2) bekezdés.

²⁷ Lásd Kbt. 81. §.

²⁸ Lásd Kbt. 82. §.

²⁹ Lásd Kbt. 90. §.

Az innovációs partnerség két szakaszra tagolódik:

- a törvényben szabályozott eljárásrend szerint kerül sor az innovációs partnerségi szerződés vagy szerződések megkötésére (eljárási szakasz); majd
- a fejlesztési folyamat és a beszerzés az innovációs partnerségi szerződésben szabályozott feltételek szerint történik (szerződéses szakasz).³⁰

A tárgyalásos eljárás olyan, két szakaszból álló közbeszerzési eljárás, amelynek első, részvételi szakaszában az ajánlatkérő a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítésére való alkalmasságáról vagy alkalmatlanságáról dönt. A részvételi szakaszban a részvételre jelentkező nem tehet ajánlatot. Az eljárás második, ajánlattételi szakaszában az ajánlatkérő az alkalmasnak minősített és ajánlattételre felhívott részvételre jelentkezőkkel tárgyal a szerződés feltételeiről.³¹

A **hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás** olyan egy szakaszból álló közbeszerzési eljárás, amelyben az ajánlatkérő az ajánlattételre felhívott ajánlattevőkkel tárgyal a szerződés feltételeiről.³²

Az ajánlatkérő közbeszerzését keretmegállapodás útján is megvalósíthatja, amely egy sajátos beszerzési módszernek minősül. A **keretmegállapodás** egy vagy több ajánlatkérő és egy vagy több ajánlattevő között létrejött olyan megállapodás, amelynek célja, hogy rögzítse egy adott időszakban közbeszerzésekre irányuló, egymással meghatározott módon kötendő szerződések lényeges feltételeit, különösen az ellenszolgáltatás mértékét, és ha lehetséges, az előírányzott mennyiséget.³³

³⁰ Lásd Kbt. 95. §.

³¹ Lásd Kbt. 85.§ (1) bekezdés.

³² Lásd Kbt.98.§ (1) bekezdés.

³³ Lásd Kbt. 104-105. §.

5. A KÖZBESZERZÉSEK HAZAI INTÉZMÉNYRENDSZERE

A közbeszerzések joga egy igen speciális terület, így a közbeszerzések területén számos szervtípus rendelkezik hatáskörrel. Ezeknek a szerveknek alapvetően két típusát különböztetjük meg a Kbt. rendszerében: hazai, vagyis nemzeti illetve uniós szerveket.

A **hazai szervek** jellemzői röviden az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- a) A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet szerint a **Miniszerelnökséget vezető miniszter** a Kormány közbeszerzésekért felelős tagja, aki a közbeszerzésekért való felelőssége keretében előkészíti a közbeszerzésekre vonatkozó jogszabályokat, kialakítja és végrehajtja a Kormány közbeszerzési politikáját, illetve ellátja a közbeszerzések központi ellenőrzésével és engedélyezésével kapcsolatos feladatokat.³⁴ Emellett a Kbt. kimondja, hogy a Kormány irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szervek és intézményeik, a tulajdonosi joggyakorlásuk alá tartozó többségi állami tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek beszerzést megvalósító szerződésai megkötésének és módosításának engedélyezése a közbeszerzésekért felelős miniszter feladata. A közbeszerzésekért felelős miniszter hagyja jóvá továbbá a közbeszerzési eljárásban részt vevők oktatására vonatkozó feltételrendszer kialakítását is, valamint irányítja, felügyeli és ellenőrzi a közbeszerzési tárgyú képzéseket, illetve vezeti a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók névjegyzékét.³⁵ A miniszter feladata a részben vagy egészben nem hazai költségvetési forrásból megvalósuló, uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű árubeszerzés, szolgáltatás és szolgáltatási koncesszió, továbbá a háromszázmillió forintot elérő vagy meghaladó értékű építési beruházás és építési koncesszió esetén a lefolytatott közbeszerzési eljárás ellenőrzése, valamint az e közbeszerzési eljárások eredményeképpen létrejött szerződések módosításainak engedélyezése.³⁶
- b) A **Közbeszerzési Hatóság** elsődleges feladata a Kbt.-ben meghatározott célok érvényesülésének biztosítása. A Hatóság autonóm államigazgatási szervként csak az Országgyűlésnek van alárendelve, illetékessége az ország egész területére kiterjed.³⁷ A Hatóság évente beszámolót készít az Országgyűlésnek tevékenységéről, a közbeszerzések tisztaságával és átláthatóságával kapcsolatos tapasztalatairól, valamint a jogorvoslati ügyek tapasztalatairól.³⁸ A Hatóság keretében két másik szerv is működik: a Tanács és a már említett Közbeszerzési Döntőbizottság.³⁹ A Hatóság és a Tanács tevékenységével kapcsolatos koordinációt, döntéseinek előkészítését és végrehajtását, továbbá az ennek végzéséhez szükséges adatgyűjtő, nyilvántartó, valamint adminisztratív tevékenységet a Hatóság Titkársága végzi. A Titkárságot a főtitkár vezeti.⁴⁰

³⁴ A hivatkozott rendelet 15. §-a.

³⁵ Lásd Kbt. 195. §.

³⁶ Lásd Kbt. 194. § (6) bekezdés.

³⁷ Lásd Kbt. 179. § (1) bekezdés.

³⁸ Lásd Kbt. 187. § (4) bekezdés.

³⁹ Lásd Kbt. 179. § (4) bekezdés.

⁴⁰ Lásd Kbt. 185. § (1) bekezdés.

A Hatóság elnöke egyben a Tanács elnöke is, aki:

- képviseli a Hatóságot és a Tanácsot;
- meghívása esetén részt vesz az Országgyűlés és bizottságainak ülésein és ismerteti a Hatóság éves beszámolóját;
- a közbeszerzésekkel kapcsolatos gyakorlati tudnivalókról elnöki tájékoztatót ad ki;
- a Tanács hatáskörébe tartozó halasztást nem tűrő ügyek eldöntése érdekében – a Hatóság szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint – a tanácsülések közötti időszakban rövid úton való szavazást kezdeményez;
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a Hatóság főtitkára (a továbbiakban: főtitkár), a Hatóság Titkárságának alkalmazottai, valamint a Döntőbizottság elnöke, elnökhelyettese és a közbeszerzési biztosok vonatkozásában;
- ellátja a részére törvényben előírt egyéb feladatokat.⁴¹

A Tanács

- megállapítja a Közbeszerzési Döntőbizottság létszámát;
- kinevezi, illetve felmenti a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökét, elnökhelyettesét és a közbeszerzési biztosokat; elbírálja a közbeszerzési biztosokkal kapcsolatos összeférhetlenségi ügyeket;
- a közbeszerzésekért felelős miniszterrel egyeztetve – és adott esetben az országos gazdasági kamarákkal vagy más szakmai szervezetekkel együttműködve – a közbeszerzési jogszabályok alkalmazását elősegítendő útmutatót készít a jogorvoslati döntésekből, valamint a közbeszerzések ellenőrzésének gyakorlatából levonható tapasztalatok alapján, valamint a közbeszerzésekkel kapcsolatos gyakorlati tudnivalókról;
- ellátja a részére törvényben előírt egyéb feladatokat.⁴²

A Kbt. 187. § (1) bekezdése értelmében a **Hatóság** feladata, hogy a közérdeket, az ajánlatkérők és az ajánlattevők érdekeit figyelembe véve, hatékonyan közreműködjön a közbeszerzési politika alakításában, a jogszerű közbeszerzési magatartások kialakításában és elterjesztésében, elősegítve a közpénzek nyilvános és átlátható módon történő elköltését. Ennek megfelelően a Hatóság igen összetett, sokrétű feladatot lát el, így többek között:

- naprakészen vezeti, és a honlapján közzéteszi a törvény hatálya alá tartozó ajánlatkérők listáját, a minősített ajánlattevők Hatóság által létrehozott hivatalos jegyzékét, vagy például a közbeszerzési eljárásban való részvételtől eltiltott ajánlattevők listáját, amely lista tartalmazza az eltiltás idejét is;
- nyilvántartást vezet a közbeszerzésekről;
- gondoskodik a Közbeszerzési Értesítő, mint a Közbeszerzési Hatóság Hivatalos Lapja szerkesztéséről, továbbá – ahogyan már erre is utaltunk – a közbeszerzési és a tervpályázati eljárással kapcsolatos hirdetmények közzétételéről, valamint ellenőrzéséről;
- a honlapján a beérkezés időpontjában közzéteszi a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárását kezdeményező kérelem, valamint a hivatalbóli kezdeményezés adatait, a Döntőbizottság érdemi és a közbeszerzési ügy befejezését eredményező határozatát, továbbá a határozat megtámadására irányuló közigazgatási per esetén a bíróság határozatát;
- ahogyan említettük figyelemmel kíséri a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződések módosítását és az Ákr. alapján hatósági ellenőrzés keretében megteszi a szükséges intézkedéseket;
- működteti a Közbeszerzési Adatbázist, amely a közbeszerzési eljárások központi nyilvántartása, elősegíti a közbeszerzési információk nyilvánosságát, az elektronikus közbeszerzési

⁴¹ Lásd Kbt. 180. § (1) bekezdés.

⁴² Lásd Kbt. 183. §.

adatbázisok használatának elterjedését, továbbá az elektronikus eljárási és kommunikációs lehetőségek támogatását;

- statisztikai adatokat gyűjt a közbeszerzési eljárásokról, melyeket felhasználva árstatisztikát készít, amelyet a honlapján rendszeres időközönként közzétesz;
- honlapján közzéteszi a közbeszerzésekért felelős miniszter által nyilvántartott felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadóknak a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló miniszteri rendeletben meghatározott adatait.⁴³

A közbeszerzési eljárásokban a jogorvoslati fórum a **Közbeszerzési Döntőbizottság**, amely a Tanács által meghatározott számú és a Hatósággal közszolgálati jogviszonyban álló közbeszerzési biztosból, valamint elnökből áll, akiket a Tanács nevez ki és ment fel.⁴⁴

c) A **Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság**ról szóló 250/2014. (X. 2.) Korm. rendelet szerint a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság az államháztartásért felelős miniszter irányítása alá tartozó központi költségvetési szerv, azonban bizonyos felügyeleti jogköröket felette a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter gyakorolja.⁴⁵ A Főigazgatóság a kormányzat központi logisztikai szerveként, illetve külön kormányrendeletben kijelölt központi beszerző szervként többek között ellátja a jogszabályban meghatározott központosított közbeszerzési feladatokat. A központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről szóló 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet felsorolja a központosított közbeszerzések hatálya alá tartozó kiemelt termékeket, amelyek beszerzéséről fő szabály szerint központi beszerző szervezet a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság által működtetett központosított közbeszerzési rendszer útján gondoskodik. De például a Kbt. 31. § (2)-(3) bekezdése szerint az Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott szervezeteknél az egészségügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódóan és a kormányzati kommunikációs feladatok ellátásával kapcsolatos közbeszerzések esetében a külön jogszabályban meghatározott esetben központosított eljárást kell alkalmazni. A Kormány jogosult az eljárás részletes szabályainak meghatározására, beleértve a személyi és tárgyi hatályt, valamint az ajánlatkérésre feljogosított szervezetet (központi beszerző szerv).

d) A **Nemzeti Kommunikációs Hivatalról** és a kormányzati kommunikációs beszerzések központosított közbeszerzési rendszeréről szóló 247/2014. (X. 1.) Korm. rendelet szabályozza a hatálya alá tartozó szervezeteknek a különböző kormányzati kommunikációs szolgáltatások és az azokhoz kapcsolódó kommunikációs termékek és szolgáltatások beszerzésével kapcsolatos feladatokat, a beszerzések végrehajtásával összefüggésben fizetendő közbeszerzési díj mértékét, továbbá meghatározza a központosított eljárás részletes szabályait.⁴⁶ A Hivatal döntései nem minősülnek hatósági döntésnek és ellenőrzésnek.

e) A közbeszerzési szabályok kialakítása és formálása tekintetében kiemelt szerepet játszanak a **különböző érdekképviseleti szervek** is (például az iparági díjszabások kapcsán), vagy éppen a Döntőbizottság hivatalbóli eljárásának kezdeményezésére jogosult szervezetek is. Emellett a Kbt. 194. § (1) bekezdése azt is kimondja, hogy a közbeszerzésekért felelős miniszter gondoskodik a közbeszerzési szabályok alkalmazása monitoringjának összehangolásáról. Ennek érdekében a közbeszerzésekért felelős miniszter, a Közbeszerzési Hatóság, az Állami Számvevőszék, a kormányzati ellenőrzési szerv, a Gazdasági Versenyhivatal és az európai támogatásokat auditáló szerv egymással együttműködik, aminek során az említett szervezetek, ha – saját kezdeményezésükre, vagy az információk kézhezvételét követően – konkrét jogsértést vagy rendszerszintű problémát tárnak fel, azokat egymásnak is jelzik az adott esetben megtett egyéb

⁴³ Lásd részletesen Kbt. 187. § (2) bekezdés.

⁴⁴ Lásd Kbt. 192. §.

⁴⁵ Lásd részletesen a hivatkozott rendeletben: 1. § (1) bekezdés.

⁴⁶ Lásd részletesen a hivatkozott rendeletben: 1. § (1) bekezdés.

intézkedések (ideértve a jogorvoslati eljárás kezdeményezését, jogszabály-módosítás kezdeményezését is) mellett.

A közbeszerzések **uniós** szerveinek jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

Külön szabályokat fogalmaz meg a Kbt. az Európai Bizottságra vonatkozóan. Az uniós végrehajtás központi szerveként működő Európai Bizottság figyelemmel kíséri azt is, hogy a tagállamok megfelelően hajtják-e végre az uniós jogszabályokat. Amennyiben az Európai Bizottság az uniós rezsím szerinti közbeszerzési eljárásban a közbeszerzésekre vonatkozó európai uniós jogszabályok nyilvánvaló megsértését észleli, felhívja az érintett ajánlatkérőt a jogsértésnek a szerződés megkötéséig történő orvoslására. Az ajánlatkérő a válaszában megfogalmazott tájékoztatásában kitér arra, hogy a jogsértést orvosolták, vagy a jogsértés orvoslása elmaradt, illetőleg arra, hogy az érintett közbeszerzési eljárását felfüggesztette, illetve ha a Közbeszerzési Döntőbizottság jogorvoslati eljárásban ideiglenes intézkedésként a közbeszerzési eljárás felfüggesztését rendelte el. A tájékoztatást indokolással kell ellátni. Ha a feltételezett jogsértés orvoslására azért nem került sor, mert az folyamatban lévő jogorvoslati eljárás tárgyát képezi, a Közbeszerzési Hatóság haladéktalanul tájékoztatja az Európai Bizottságot a jogorvoslati eljárás során hozott határozatról. A tájékoztatást ilyenkor a Közbeszerzési Hatóságnak kell megküldeni, aki azt továbbítja az Európai Bizottság részére.⁴⁷

A Döntőbizottság jogosult az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére is. Ilyenkor külön végzéssel dönt és meghatározza azt a kérdést, amely az Európai Bíróság előzetes döntését igényli.⁴⁸

⁴⁷ Lásd Kbt. 178. §.

⁴⁸ Lásd Kbt. 157. §.

6. JOGSZABÁLYTÁR

1. 2015. évi CXLIII. törvény – a közbeszerzésekről.
2. 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet. a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről.
3. 320/2015. (X. 30.) Korm. rendelet a közbeszerzések központi ellenőrzéséről és engedélyezéséről.
4. A 2004/17/EK, a 2004/18/EK és a 2009/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a közbeszerzési eljárásokra irányadó értékhatárok tekintetében történő módosításáról szóló 2013. december 13-i 1336/2013/EU bizottsági rendelet.
5. A vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló 2014. február 26.-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv.
6. Európai Bizottság 1336/2013/EU rendelete az uniós értékhatárokról.
7. Európai Bizottság 842/2011/EU bizottsági végrehajtási rendelete.
8. Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet.
9. 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól.
10. 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet a közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetmények mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről.

7. IRODALOMJEGYZÉK

1. Boros Anita – Tátrai Tünde (2011): *Közbeszerzés Kommentár*. Budapest, Complex.
2. Boros Anita – Juhász Péter – Tátrai Tünde – Lantos Ottó (2011): *A közbeszerzés alapjai. Közbeszerzési, gazdasági és jogi alapismeretek közbeszerzési referensek részére*. Budapest, Complex.
3. Dezső Attila (szerk.) (2015): *Kommentár a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényhez 2015. évi Online változat a Wolters Kluwer Kft. kezelésében lévő JOGTÁR szolgáltatáson keresztül*.
4. Juhász Ágnes (s.d.): *A közbeszerzés közösségi és nemzeti jogi szabályozása – Magánjogi elemek a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó rendelkezések körében*. Doktori értekezés, Miskolc, pp. 261–262. Elérhetőség: http://www.uni-miskolc.hu/~wwwdeak/juhasza_ert.pdf (utolsó letöltés: 2017. január 17.)
5. Kovács László (2016): *Támogatásból megvalósuló közbeszerzések I. című előadása. Közbeszerzési szakjogászképzés*. Budapest, PPKE.
6. Németh Anita (2012): *A közbeszerzési szerződések és az érvénytelenség*. Budapest, Közigazgatási jogi tanszék, pp. 446–450. Elérhetőség: http://epa.oszk.hu/02600/02687/00004/pdf/EPA02687_jogi_tanulmanyok_2012_01_445-456.pdf (utolsó letöltés: 2017. január 17.)
7. Szilágyi Norbert (2017): *A közbeszerzéssel kapcsolatos polgári perek gyakorlata*. In: *Eljárásjogi Szemle*. 2017. 2. szám 41. p.

Internetes források:

1. Guba Zoltán: *A közbeszerzések ellenőrzési rendszere – I. rész*. Elérhetőség: <https://jogaszvilag.hu/rovatok/szakma/a-kozbeszerzesek-ellenorzesi-rendszere-i-resz> (utolsó letöltés: 2018. június 13.)
2. Guba Zoltán: *A közbeszerzések ellenőrzési rendszere – II. rész*. Elérhetőség: <https://jogaszvilag.hu/rovatok/szakma/a-kozbeszerzesek-ellenorzesi-rendszere-ii-resz> (utolsó letöltés: 2018. június 13.)
3. *Közbeszerzési Hatóság Hivatalos Honlapja*. Elérhetőség: <http://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesi-szervezetek/#kozbeszerzesi-hatosag> (utolsó letöltés: 2018. június 13.)
4. *A Közbeszerzési Hatóság statisztikái*. Elérhetőség: <http://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzes-z/#kozbeszerzesi-statisztikak-2004-2016> (utolsó letöltés: 2018. június 13.)
5. *A Közbeszerzési Hatóság 2016. évi beszámolója az Országgyűlés részére*. Elérhetőség: <http://www.parlament.hu/irom40/15539/15539.pdf> (utolsó letöltés: 2018. június 13.)
6. *A Közbeszerzési Hatóság 2015. évi beszámolója az Országgyűlés részére*. Elérhetőség: <http://www.parlament.hu/irom40/10755/10755.pdf> (utolsó letöltés: 2018. június 13.)
7. *A Közbeszerzési Hatóság Szervezeti és Működési Szabályzata*. Elérhetőség: <http://www.kozbeszerzes.hu/torveny/kozbeszerzesi-hatosag-szervezeti-es-mukodesi-szabalyzata/> (utolsó letöltés: 2018. június 13.)
8. *Közbeszerzés Hatóság „Napi Közbeszerzésű” mobilalkalmazásának tartalma*.

9. Európai Unió Hivatalos Honlapja. Elérhetőség: https://europa.eu/european-union/index_hu (utolsó letöltés: 2018. június 13.)
10. Európai Unió szakpolitikái. Elérhetőség: https://europa.eu/european-union/topics_hu (utolsó letöltés: 2018. június 13.)

Hivatkozott EU irányelvek:

HL L 94., 2014.3.28., 1. o.

HL L 94., 2014.3.28., 65. o.

HL L 94., 2014.3.28., 243. o.

A Nemzeti Közszerológálati Egyetem kiadványa.

Nemzeti Közszerológálati Egyetem;
Államtudományi és Közigazgatósi Kar
www.uni-nke.hu

Felelős Kiadó:

Prof. Dr. Kis Norbert Dékán

Címe:

1083 Budapest, Üllői út 82.

Kiadói szerkesztő:

Császár-Biró Anna

Tördelőszerkesztő:

Bödecs László

978-615-5870-39-2 (PDF)

A kiadvány

a KÖFOP-2.1.1-VEKOP-15-2016-00001

„A közszolgáltatás komplex kompetencia,
életpálya-program és oktatás technológiai
fejlesztése” című projekt keretében készült
el és jelent meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE